

UOT 582. 287.2.

SOYUQBULAQ VƏ SULTANBUD MEŞƏLƏRİNDƏ YAYILMIŞ
KSİLOTROF GÖBƏLƏKLƏRİN TAKSONOMİK STRUKTURU

G.Ç.SÜLEYMANOVA, X.Q. QƏNBƏROV

*Bakı Dövlət Universiteti**Gulshan 64@.ru.q.*

Ağstafa rayon Soyuqbulaq və Bərdə rayon Sultanbud meşələrində 9 fəsiləyə və 31 cinsə aid olan 63 göbələk növü aşkar edilmişdir. 18 göbələk yalnız Soyuqbulaq və 5 göbələk növü isə yalnız Sultanbud meşəsində yayılıb.

Həm Soyuqbulaq, həm də Sultanbud meşələrində Polyporaceae fəsiləsi dominant, Hymenochaetaceae fəsiləsi isə subdominant mövqedə olmuşlar. Fistulinaceae və Hydnaceae fəsilələrinin, Climacodon, Corilopsis, Fistulina və Funalia cinslərinin nümayəndələri yalnız Soyuqbulaq,

Coloporaceae fəsiləsinin və Rigodporus cinsinin nümayəndələri isə yalnız Sultanbud meşələrində müşahidə olunub.

Növlərin sayına görə hər iki meşə massivində Phellinus cinsi dominant, Coriolus və Inonotus cinsləri isə subdominant olmuşlar. Sultanbud meşəsində göbələklərin cins əmsali Soyuqbulaq meşəsindəki cins əmsalından 1,2 dəfə çoxdur. Bu meşə masivlərindəki ksilotrof mikobiotanın oxşarlıq əmsali 62% olmuşdur.

Açar sözlər: Kürqırağı Tuqay meşələri, ksilotrof bazidili göbələklər, dominant və subdominant göbələk növləri.

Azərbaycanın meşə örtüyünün 0,8%-ni Kürqırağı Tuqay meşələri təşkil edir. Bu meşələr yayıldığı əraziyə görə 4 qrupa ayrılır: Ağstafa – Şəmkir, Yevlax – Ağdaş, Ağcabədi – Sabirabad və Salyan (4).

Ağstafa rayon ərazisində 5366 ha sahə meşə (Soyuqbulaq meşəsi) ilə örtülüdür və bu meşələr Qarayazı Dövlət Qoruğu kimi qorunur. Burada meşə əmələgətirən əsas ağac bitkiləri cənub söyüdü (*Salix australior*), uzunsaplaq palıd (*Quercus logipes*), qarağac (*Ulmus suberosa*) növləridir (1).

Bərdə rayon ərazisində 2820 ha sahə meşə (Sultanbud meşəsi) ilə örtülüdür. Sultanbud meşəsində əsas meşə əmələgətirən ağac bitkiləri ağ qovaq, cənub söyüdü, qarağac və Saqqızağac (*Pistacia mutica*) bitkiləridir (1).

Meşə ekosisteminin qorunmasının vacib şərtlərindən biri orada yayılmış ağacçürüdən (ksilotrof) göbələklərin növ tərkibinin və ekoloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsidir (5).

Əvvəlki tədqiqatlarımızda Ağstafa rayonu ərazisindəki Soyuqbulaq (Qarayazı Dövlət Qoruğu) və Bərdə rayonu ərazisindəki Sultanbud meşələrində yayılmış ağacçürüdən qov göbələklərin növ tərkibi öyrənilmiş və müəyyən edilmişdir ki, birinci ərazidə 58, ikinci ərazidə isə 45 növ ksilotrof göbələk yayılmışdır (2,3).

Təqdim olunan işin məqsədi Ağstafa rayonunun Soyuqbulaq və Bərdə rayonunun Sultanbud meşələrində yayılmış ağacçürüdən göbələklərin taksonomik strukturunun müqayisəli şəkildə analizini verməkdir.

Tədqiqat aparılan meşə sahələrində göbələklərin cins əmsalı aşağıdakı düsturla təyin edilmişdir (6):

$$G = \frac{n}{m} \cdot 100\%$$

G – cins əmsalı;
n – cinslərin sayı;
m – növlərin sayı.

Müqayisə olunacaq iki meşə zolağının oxşarlıq əmsalı Jakkara görə aşağıdakı düstura əsasən təyin edilmişdir (7):

$$I = \frac{y}{a + b + y} \cdot 100\%$$

I – oxşarlıq əmsalı;
a – yalnız birinci sahədə rast gəlinən göbələk növlərinin sayı;
b – yalnız ikinci sahədə rast gəlinən göbələk növlərinin sayı;
y – hər iki sahədə rast gəlinən göbələk növlərinin sayı.

Ağacçürüdən bazidial göbələklərin fəsilələr üzrə paylanmasının analizi nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, Ağstafa rayon Soyuqbulaq meşəsində *Aporpiaceae*, *Fistulinaceae*, *Ganodermataceae*, *Hydnaceae*, *Scutigeraeae* və *Shizophyllaceae* fəsilələrinin hər biri yalnız 1 cinslə, *Hymenochaetaceae* fəsiləsi isə 2 cinslə təmsil olunmuşlar. *Polyporaceae* fəsiləsinə 22 cins aid olmuşdur (cəđ. 1). *Caloporaceae* fəsiləsinin nümayəndələri isə bu meşələrdə müşahidə olunmamışdır.

Bərdə rayon Sultanbud meşəsində *Aporpiaceae*, *Caloporaceae*, *Ganodermataceae*, *Scutigeraeae* və *Shizophyllaceae* fəsilələrinin hər birinin yalnız bir cinsi, *Hymenochaetaceae* fəsiləsinin 2 cinsi müşahidə olunub. *Polyporaceae* fəsiləsinə isə 20 cins aid olmuşdur. Bu meşədə *Fistulinaceae* və *Hydnaceae* fəsilələrinin nümayəndələrinə rast gəlinməmişdir (cəđ.1). Bütövlükdə, müşahidə olunan 9 fəsilədən 8-i Ağstafa rayon Soyuqbulaq meşəsində, 7-si isə Sultanbud meşəsində yayılmışdır.

Fistulinaceae və *Hydnaceae* fəsilələrinin nümayəndələri yalnız Ağstafa rayon Soyubulaq meşəsində, *Caloporaceae* fəsiləsinin nümayəndələri isə yalnız Bərdə rayonu Sultanbud meşəsində yayılmışdır. Hər iki meşə massivlərində *Polyporaceae* fəsiləsi cinslərin sayına görə dominantlıq təşkil etmişdir (cəđ.1).

Cəđvəl 1

Soyubulaq və Sultanbud meşələrində ksilotrof göbələklərin fəsilələr üzrə paylanması

№	Fəsilələr	Cinslərin sayı		Növlərin sayı	
		Soyubulaq meşəsi	Sultanbud meşəsi	Soyubulaq meşəsi	Sultanbud meşəsi
1.	<i>Aporpiaceae</i>	1	1	2	1
2.	<i>Caloporaceae</i>	0	1	0	1
3.	<i>Fistulinaceae</i>	1	0	1	0
4.	<i>Ganodermataceae</i>	1	1	2	2
5.	<i>Hydnaceae</i>	1	0	1	0
6.	<i>Hymenochaetaceae</i>	2	2	16	10
7.	<i>Polyporaceae</i>	22	20	34	28
8.	<i>Scutigeraeae</i>	1	1	1	1
9.	<i>Shizophyllaceae</i>	1	1	1	1

Soyubulaq meşəsində *Fistulinaceae*, *Hydnaceae*, *Scutigeraeae* və *Shizophyllaceae* fəsilələrinin hər biri bir növlə, *Aporpiaceae*, *Ganodermataceae* fəsilələrinin hər biri 2 növlə, *Hymenochaetaceae*-16 növlə, *Polyporaceae* –isə 34 növlə təmsil olunmuşlar (cəđ. 1).

Sultanbud meşəsində *Aporpiaceae*, *Caloporaceae*, *Scutigeraeae* və *Shizophyllaceae* fəsilələrinin hər biri 1 növlə, *Ganodermataceae* – 2 növlə, *Hymenochaetaceae*-10 növlə, *Polyporaceae* –isə 28 növlə təmsil olunmuşlar (cəđ. 1). Növlərin sayına görə hər iki meşə massivlərində *Polyporaceae* fəsiləsi dominant, *Hymenochaetaceae* fəsiləsi isə Subdominant olmuşlar.

Göbələklərin cinslər üzrə paylanmasına gəldikdə tədqiq olunan meşələrdə 31 cins ağacçürüdən göbələk müşahidə olunmuşdur ki, bunlardan 30 cinsi Soyubulaq meşəsində, 27 cinsi isə Sultanbud meşəsində yayılmışdır. *Climacodon*, *Corioloropsis*, *Fistulina* və *Funalia* cinslərinin hər biri 1 növlə təmsil olunaraq yalnız Soyubulaq meşəsində, 1 növə malik olan *Regidoporus* cinsi isə yalnız Sultanbud meşəsində tapılıb (cəđ.2).

Anisomyces, *Bjerkandera*, *Chaetoporus Corioloris*, *Daedalea*, *Daedaleopsis*, *Fibuloporia*, *Fomes*, *Gloeoporus*, *Hapalopilus*, *Hirchioporus*, *Okyporus*, *Piptoporus*, *Polypilus*, *Pseudotrametes*, *Pycnoporus* və *Shizophyllum* cinslərinin hər biri həm Soyubulaq, həm də Sultanbud meşələrində 1 növlə, *Ganoderma*, *Lenzites* və *Tyromyces* cinslərinin hər biri isə -2 növlə təmsil olunmuşlar. Soyubulaq və Sultanbud meşələrində *Aporpium* cinsi, müvafiq olaraq, 2 və 1 növə, *Coriolus* cinsi -6 və 5 növə, *Fomitopsis* cinsi – 4 və 2

növə, *Inonotus* cinsi – 6 və 4 növə, *Phellinus* cinsi – 10 və 6 növə, *Polyporus* cinsi – 3 və 2 növə malik olmuşlar (cədv. 2).

Cədvəl 2

Soyuqbulaq və Sultanbud meşələrində ksilotrof göbələklərin cinslər üzrə paylanması

№	Göbələk cinsləri	Növlərin sayı	
		Soyuqbulaq meşəsi	Sultanbud meşəsi
1.	<i>Anisomyces</i>	1	1
2.	<i>Aporpium</i>	2	1
3.	<i>Bjerkandera</i>	1	1
4.	<i>Chaetoporus</i>	1	1
5.	<i>Climacodon</i>	1	0
6.	<i>Coriolus</i>	6	5
7.	<i>Coriolellus</i>	1	1
8.	<i>Corioloopsis</i>	1	0
9.	<i>Daedalea</i>	1	1
10.	<i>Daedaleopsis</i>	1	1
11.	<i>Fibuloporia</i>	1	1
12.	<i>Fistulina</i>	1	0
13.	<i>Fomes</i>	1	1
14.	<i>Fomitopsis</i>	4	2
15.	<i>Funalia</i>	1	0
16.	<i>Ganoderma</i>	2	2
17.	<i>Gloeoporus</i>	1	1
18.	<i>Hapalopilus</i>	1	1
19.	<i>Hirchioporus</i>	1	1
20.	<i>Inonotus</i>	6	4
21.	<i>Lenzites</i>	2	2
22.	<i>Okyporus</i>	1	1
23.	<i>Phellinus</i>	10	6
24.	<i>Piptoporus</i>	1	1
25.	<i>Polypilus</i>	1	1
26.	<i>Polyporus</i>	3	2
27.	<i>Pseudotrampetes</i>	1	1
28.	<i>Picnoporus</i>	1	1
29.	<i>Rigidoporus</i>	0	1
30.	<i>Schizophyllum</i>	1	1
31.	<i>Tyromyces</i>	2	2

Qeyd etmək lazımdır ki, 20 cinsdən olan göbələk növlərinin sayı hər iki meşə massivlərində bərabər olmuş, 6 cinsdən olan göbələk növlərinin sayı isə Soyuqbulaq meşəsində 1,2-2,0 dəfə Sultanbud meşəsinə nisbətən çox olmuşdur. Növlərin sayına görə hər iki meşə massivlərində *Phellinus* cinsi dominant, *Coriolus* və *Inonotus* cinsləri isə subdominant olmuşdur (cədv. 2).

Soyuqbulaq meşəsində müşahidə olunan növlərin sayı Sultanbud meşəsində tapılan növlərin sayından 1,3 dəfə çox olmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, birinci ərazidə müşahidə olunan cinslərin və fəsilələrin sayı da ikincidən çox olmuşdur (cə.d. 2).

Göbələk taksonlarının zənginliyinin araşdırılması nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, fəsilələrin cins və növ zənginlikləri və cinslərin növ zənginliyi əmsalları Soyubulaq meşəsində Sultanbud meşəsinə nisbətən çox olmuşdur (cə.d. 3). Deməli, həm göbələk (fəsilə, cins və növ) taksonlarının sayına görə, həm də hər bir (fəsilə və cins) taksonun zənginliyinə görə Soyubulaq meşəsi Sultanbud meşəsinə nisbətən ağacçürüdən göbələklərlə daha zəngindir. Bu cəhət, özünü növ müxtəlifliyinin nisbətlərində də göstərir. İki meşə massivi arasında fərq göbələk fəsilələri səviyyəsində başlayır və növlər səviyyəsində kəskinləşir.

Tədqiqat aparılan meşələrdə 63 növ ağacçürüdən bazidial göbələk askar edilmişdir ki, bunlardan Soyubulaq meşəsində 58, Sultanbud meşəsində isə 44 növü yayılıb. *Aporium vulgare*, *Clinacodon pulcherimus*, *Coriolus epileucus*, *C.pubescens*, *Coriopsis trabea*, *Fistulina hepatica*, *Fomitopsis cytisina*, *F.ulmaria*, *Funallia gallica*, *Inonotus dryadeus*, *İ. rheades*, *Phellinus contignus*, *Ph. Gilvus*, *Ph. Punctatus*, *Ph. Rimosus*, *Ph. Tuberculosis*, *Polyporus brumalis*, *Tyromyces lacteus*, *T. Fissilis* növləri yalnız Soyubulaq meşəsində, *Coriolus vaporarius*, *Rhellinus hartigii*, *Rigidoporus ulmarius*, *Tyromyces casius*, *T.kumatades* növləri isə yalnız Sultanbud meşəsində qeydə alınıb (cə.d.4).

Cədvəl 3

Soyuqbulaq və Sultanbud meşələrində yayılmış ksilotrof göbələklərin taksonlarının nisbəti

Meşə ərazisinin adı	Növlərin sayı	Cinslərin sayı	Fəsilələrin sayı	Cinslərin növ zənginliyi	Fəsilələrin növ zənginliyi	Fəsilələrin cins zənginliyi	Növ müxtəlifliyinin nisbətləri
Soyuqbulaq	58	30	8	1,93	7,25	3,75	1:3,8:7,3
Sultanbud	44	27	7	1,63	6,29	3,85	1:3,9:6,3

Ağacçürüdən göbələklərin ekoloji şəraitini, eləcə də növdaxili və cinsdaxili rəqabətini xarakterizə etmək üçün onların cins əmsalı müəyyən edilmişdir. Soyubulaq meşəsində göbələklərin cins əmsalı 52, Sultanbud meşəsində isə 61 olmuşdur. Bu əmsallar onu göstərir ki, göbələklərin yaşadığı ekoloji şərait müəyyən qədər fərqlidir. Tədqiq olunan meşə sahələri eyni tip meşələrə aid olmasına baxmayaraq buradakı ksilotrof göbələklərinin ümumilik əmsalı 62% olmuşdur.

Aparılan tədqiqat işlərinin analizi aşağıdakı yekun nəticələri almağa imkan

verir:

1. Tədqiq olunan meşələrdə 9 fəsiləyə, 31 cinsə aid olan 63 göbələk növü aşkar olunmuşdur. Bunların 58 növü Soyuqbulaq, 45 növü isə Sultanbud meşəsində qeyd alınıb. 18 göbələk növü yalnız Soyuqbulaq, və 5 göbələk növü isə yalnız Sultanbud meşələrində yayılıb;
2. Həm Soyuqbulaq, həm də Sultanbud meşələrində Polyporaceae fəsiləsi cinslərin və növlərin sayına görə dominant, Hymenochaetaceae fəsiləsi isə növlərin sayına görə subdominant olmuşlar;
3. Fistulinaceae və Hydnaceae fəsilələrinin, Climacodon, Coriolopsis, Fistulina və Funalia cinslərinin nümayəndələri yalnız Soyuqbulaq meşəsində, Caloporiaceae fəsiləsinin və Rigidoporus cinsinin nümayəndələri isə yalnız Sultanbud meşəsində yayılıb;
4. Göbələk növlərinin sayına görə hər iki meşə massivində Phellihus cinsi dominant, Coriolus və Inonotus cinsləri isə subdominant olmuşlar;
5. Sultanbud meşəsində göbələklərin cins əmsalı Soyuqbulaq meşəsinə nisbətən 1,2 dəfə çoxdur. Müqayisə olunan meşə massivlərində mövcud mikobiotanın oxşarlıq əmsalı 62% təşkil edir.

Cədvəl 4

**Soyuqbulaq və Sultanbud meşələrində
ksilotrof göbələklərin növlər üzrə paylanması**

№	Növlərin adı	Soyuqbulaq meşəsi	Sultanbud meşəsi
1.	<i>Anisomyces caucasicus (Bris.) Bond.</i>	+	+
2.	<i>Aporpium buxi (Bond.) Bond. Et Sing</i>	+	+
3.	<i>A.vulgare Bond. Et Sing</i>	+	+
4.	<i>Bjerkandera adusta (Fr.) Karst.</i>	+	+
5.	<i>Chaetoporus ambignus (Bres.) Bond et Sing</i>	+	+
6.	<i>Climacoton pulcherimus (Berk.et Cart.) Nicol.</i>	+	-
7.	<i>Coriolus cervinus (Shom.) Bond.</i>	+	+
8.	<i>C. epileucus (Fr.)Bond.</i>	+	-
9.	<i>C. hirzutus (Wulf.:Fr.) Quel.</i>	+	+
10.	<i>C.pulbescens (Shum.:Fr.)</i>	+	-
11.	<i>C.vaporarius (Fr.) Bond.et Sing.</i>	-	+
12.	<i>C. versicolor (L.:Fr.)Quel.</i>	+	+
13.	<i>C.zonatus (Nees.:Fr.)Quel.</i>	+	+
14.	<i>Coriolellus heteromorphus (Fr.) Bond.et Sing.</i>	+	+
15.	<i>Coriolopsis trabea (Pers.:Fr.) Bond. Et Sing.</i>	+	-
16.	<i>Daedalea guercina L.:Fr.</i>	+	+
17.	<i>Daedaleopsis confragosa (Bolt.:Fr.) Schroet.</i>	+	+
18.	<i>Fibuloporia bombycina (Fr.) Bond. Et Sing.</i>	+	+
19.	<i>Fistulina hepatica Schaeff.: Fr.</i>	+	-
20.	<i>Fomes fomentarius (L.:Fr.) Gill</i>	+	+
21.	<i>Fomitopsis cytisina (Berk.) Bond. Et Sing.</i>	+	-
22.	<i>F. Ulmaria (Sow.:Fr) Bond. Et Sing.</i>	+	-
23.	<i>F.pinicola (Sow.:Fr) Karst.</i>	+	+
24.	<i>F.rosea (Alb.et Schw.:Fr) Karst.</i>	+	+
25.	<i>Funalia gallica (Fr.)Bond.: Sing.</i>	+	-
26.	<i>Ganoderma applanatum (pres.: Waller.)Pat.</i>	+	+

27.	<i>G.lucidum (Leyss.:Fr.) Karst.</i>	+	+
28.	<i>Gloeoporus amorphus (Fr.)Chem. Et Shaer.</i>	+	+
29.	<i>Hapalopilus nidulans (Fr.) Karst.</i>	+	+
30.	<i>Hirchioporus pergamenus (Fr.) Bond. Et Sing.</i>	+	+
31.	<i>Ionootus cucicularis (Bull.:Fr.) Karst.</i>	+	+
32.	<i>I.dryadeus (Pers.:Fr.) Murr.</i>	+	-
33.	<i>I. dryophilus (Berk.) Murr.</i>	+	+
34.	<i>I.hispidus (Bull.:Fr.)Karst.</i>	+	+
35.	<i>I. radiatus (Cow.:Fr.)Karst.</i>	+	+
36.	<i>I.rheades (Pers.) Bond. Et Sing.</i>	+	-
37.	<i>Lenzites betulina (L.:Fr.)</i>	+	+
38.	<i>L. Reichardtii Schulz.</i>	+	+
39.	<i>Okyporus ravidus (Fr.) Bond. Et Sing.</i>	+	+
40.	<i>Phellinus contiguus (pers.) Bourd. Et Galz.</i>	+	-
41.	<i>Ph. Gilvus (Schow.) Pat.</i>	+	-
42.	<i>Ph.hartigii (Allesch. Et Schnabl.) Bond.</i>	-	+
43.	<i>Ph.ogniarius (L.:Fr.) Quel.</i>	+	+
44.	<i>Ph. Pomaceus (Pers.) Maire.</i>	+	+
45.	<i>Ph.punctatus (Fr.) Pil.</i>	+	-
46.	<i>Ph.rimosus (Berk.) Pil.</i>	+	-
47.	<i>Ph. Robustus (Karst.) Bourd.et Galz.</i>	+	+
48.	<i>Ph. Torulosus (Pers.) Bourd.et Galz.</i>	+	+
49.	<i>Ph. Tremule (Bond.) Bourd.et Galz.</i>	+	+
50.	<i>Ph.tuberculosis (Bond.) Niln.</i>	+	-
51.	<i>Piptoporus guercinus (Schrad.: Fr.) Pil.</i>	+	+
52.	<i>Polypilus giganteus (Pers.:Fr.) Donk.</i>	+	+
53.	<i>Polyporus brumalis Pers.: Fr.</i>	+	-
54.	<i>P.coronatus Rostok.</i>	+	+
55.	<i>P. Squamosus Huds.: Fr.</i>	+	+
56.	<i>Pseudotrametes gibbosa (Iers.) Bond. Et Sing.</i>	+	+
57.	<i>Pycnoporus cinnabarinus (Saeg.:Fr.) Karst.</i>	+	+
58.	<i>Rigidoporus ulmarius (Sow.:Fr.) Imaz.</i>	-	+
59.	<i>Schizophyllum commune Fr.</i>	+	+
60.	<i>Tyromyces lacteus (Fr.)Murr.</i>	+	-
61.	<i>T.fissilis (Berk-et Curt.) Donk.</i>	+	-
62.	<i>T. Caesinus (Scharad.: Fr.)Murr.</i>	-	+
63.	<i>T. Kumatodes (Rosk. Sensu Bord.etGalz.)Donk</i>	-	+

Qeyd: «+» növün rast gəlinməsi» «-» növün rast gəlinməməsi.

ƏDƏBİYYAT

1. Məmmədov Q.M., Xəlilov M.Y. Azərbaycanın meşələri. Bakı: Elm, 2002, 470 s.
2. Süleymanova G.Ç. Ağstafa rayon ərazisindəki Kürqırağı Tuqay meşələrində yayılmış Polyporaceae fəsiləsinin göbələkləri // AMEA-nın Mikrobiologiya İnstitutunun elmi əsərləri, Bakı: Elm, 2008, 6-cı cild, s. 83-89.
3. Süleymanova G.Ç.Bərdə rayon Sultanbud meşəsində yayılmış ağacçürüdən qov göbələkləri // Bakı Universiteti xəbərləri. Təbiət elmləri seriyası, 2008, №2, s. 97-102.
4. Алиев Г.А., Халилов М.Ю. Прикуринские Тугайные леса Азербайджана. Баку: Элм, 1975, 240 с.
5. Ганбаров Х.Г. Эколого-физиологические особенности дереворазрушающих высших базидильных грибов. Баку: Элм, 1990, 200 с.
6. Грейг-Смит П. Количественная экология растений. М.: Мир, 1967, 358 с.
7. Переведенцев В.М. Дереворазрушающие грибы некоторых типов лесов прикамья // Микориза и другие формы консортных связей в природе. Пермь, 1985, с. 84-87.

ТАКСОНОМИЧЕСКАЯ СТРУКТУРА КСИЛОТРОФНЫХ ГРИБОВ РАСПРОСТРАНЕННЫХ В ЛЕСАХ СОЮГБУЛАГ И СУЛТАНБУД

Г.Ч.СУЛЕЙМАНОВА, Х.Т.ГАНБАРОВ

РЕЗЮМЕ

В лесах Союгбулаг Агстафинского района и Султанбуд Бардинского района обнаружено 63 вида ксилотрофных грибов, относящихся к 31 роду и 9 семействам. 18 видов грибов найдено только в лесах Союгбулаг, а 5 видов – только в лесах Султанбуд.

В лесах Союгбулаг и Султанбуд семейство *Polyporaceae* занимало доминирующее положение, сем. *Hymenochaetaceae* – был субдоминантом. Представители семейства *Fistulinaceae* и *Hydnaceae*, и родов *Climacodon*, *Corioloopsis*, *Fistulina* и *Funalia* обнаружены только в лесах Союгбулаг, а представители сем. *Caloporaceae* и рода *Rigidoporus* – только в лесах Султанбуд.

В обоих лесных массивах по число видов род *Phellinus* был доминантам, а роды *Coriolus* и *Inonotus* - субдоминантами. Родовой коэффициент в Султанбудских лесах был в 1,2 раза больше, чем в лесах Союгбулаг. Коэффициент сходства ксилотрофных микобиоты в лесах составлял 62%.

Ключевые слова: Прикуринские тугайские леса, ксилотрофные базидиальные грибы, доминантные и субдоминантные виды грибов.

TAXONOMIC STRUCTURE OF XILOTROPIC FUNGI, DISSEMINATED IN SOYUGBULAG AND SULTANBUD FORESTS

G.Ch.SULEYMANOVA, Kh.G.GANBAROV

SUMMARY

In forests of Soyugbulag (Agstafa district) and Sultanbud (Barda district), 63 species of xilotropic tinder fungi belonging to 31 genera and 9 family have been revealed. 18 species of fungi were found only in Soyugbulag forest and 5 species – only in Sultanbud forest.

The family *Polyporaceae* was dominant and the family *Hymenochaetaceae* was subdominant in Soyugbulag and Sultanbud forests. The representatives of family *Fistulinaceae* and *Hydnaceae*, and genera *Climacodon*, *Corioloopsis*, *Fistulina* and *Funalia* were registered only in Soyugbulag forest and the representatives of family *Caloporaceae* and genera *Rigidoporus* were observed only in Sultanbud forest.

According to the population of the species, the genus *Phellinus* was dominant and genus *Coriolus* – subdominant in both forests.

The generic coefficient in Sultanbud forest was 1,2 times more than that in Soyugbulag forest. The similarity coefficient of xilotropic fungi in forests was 62%.

Key words: Kura riverside, tugay forests, xilotropic basidial fungi, dominant and subdominant species of fungi.

Redaksiyaya daxil oldu: 5.102011-ci il
Çapa imzalandı: 10.01.12